

LEVICA:

1.

Kakšen je po vašem mnenju pomen Ekonomsko socialnega sveta danes? Kako vidite vlogo ESS v času epidemije in kako vidite vzroke za njegovo blokado? Kakšni bodo vaši koraki v zvezi s tem? Ali (in če da, kako) boste zagotovili obnovitev socialnega dialoga na ravni države in ali boste zagotovili ponovno delovanje ESS? Kakšno je vaše stališče o ustreznosti Pravil o delovanju ESS in o pomenu Resolucije DZ o normativni dejavnosti?

V času te vlade je socialni dialog de facto nehal obstajati, ESS je nehal delovati maja 2021, vlada pa popolnoma ignorira zahteve in interese delavcev. Krivda za propad dialoga je na stani vlade. Rezultati pa se kažejo v poglobljanju poraznega položaja delavcev, ki se kaže v nizkih plačah, visoki intenzivnosti dela in rasti negotovih delovnih mest v obliki dela za določen čas, prek s.p.-jev ali avtorskih in podjemnih pogodb. V Levici se bomo v sodelovanju z sindikati še naprej borili za delavske pravice, višje plače in izboljšanje materialnega položaja vseh, zlasti pa najbolj izkoriščanih delavcev. Za doseganje teh ciljev pa bo treba ponovno oživiti tudi ESS.

Zagotovili bomo spoštovanje pravil Resolucije DZ o normativni dejavnosti ter Pravil o delovanju ekonomsko-socialnega sveta (ESS), predvsem v delu, ki vladi nalaga, da s socialnimi partnerji sodeluje pri pripravi zakonov, še preden jih sprejme in posreduje v Državni zbor.

2. Ali boste predlagali sklenitev socialnega sporazuma? Če da, v kakšnem vsebinskem obsegu in za kakšno obdobje?

Za zagotovitev temeljnega okvirja prihodnjih ukrepov na področju zagotavljanja dostojnega dela, odprave prekarnosti in dviga najnižjih plač je potrebno skleniti socialni sporazum. Ker je trg dela potreben korenitih sprememb bi moral biti sporazum sklenjen vsaj za obdobje, ki bo daljše od enega leta. Bistveni cilji in ukrepi, opredeljeni v socialnem sporazumu bi morali biti usmerjeni v odpravo prekarnosti, dvig plač, odpravo izkoriščevalskih delovnih pogojev in skrajševanje delovnega časa.

3. Kako boste spodbujali kolektivno dogovarjanje ter krepitev in delovanje socialnih partnerjev in kako boste zagotovili večjo pokritost zaposlenih s kolektivnimi pogodbami?

Z zakonskimi in drugimi ukrepi bomo spodbujali sklepanje kolektivnih pogodb, predvsem na ravni dejavnosti, ter spodbudili socialne partnerje k sprejemu splošne kolektivne pogodbe.

4. Ali boste spreminjali ureditev reprezentativnosti sindikatov in ali boste predlog sprejemali ob pogoju soglasja sindikalnih central? Ali boste sprejeli predlog zakona o reprezentativnosti delodajalskih organizacij?

Ob soglasju sindikalnih central bomo nadaljevali zastale pogovore o spremembah ureditve reprezentativnosti sindikatov. Za Levico je varovanje delavskih predstavnikov in predstavnic ter aktivistov in aktivistk ter razvoj sindikalizma ena temeljnih zavez.

Strinjamo se, da je ob tem treba odpreti tudi vprašanje reprezentativnosti delodajalskih organizacij.

5. Kako se boste lotili konsolidacije javnih financ, zlasti zmanjševanja proračunskega primanjkljaja in javnega dolga? Ali dopuščate poseg v pravice iz socialnih zavarovanj, socialne transferje, plače v javnem sektorju ali zmanjševanje števila zaposlenih v javnem sektorju z odpovedmi iz poslovnega razloga?

Posegi v pravice iz socialnih zavarovanj, socialne transferje, plače v javnem sektorju ali zmanjševanje števila zaposlenih v javnem sektorju z odpovedmi iz poslovnega razloga so za nas nesprejemljivi. Primanjkljajev, ki jih je nakopičila Janševa vlada, ne smemo krpati z rezi v socialno državo in krčenjem delavskih pravic. Takšna politika se je v prejšnji krizi izkazala za socialno škodljivo, ekonomsko deplarsirano in neučinkovito pri nižanju javnega dolga (primer ZUJF).

V Levici podpiramo le krčenje družbeno nekoristnih izdatkov: npr. preklic zakona, ki državi v prihodnjih letih nalaga porabo 780 milijonov javnega denarja za oboroževanje. Hkrati pa poudarjamo, da je mogoče javnofinančno stanje korenito izboljšati z novimi pravičnimi davki, zlasti z davki na kapital, premoženje in dohodke bogatih: npr. progresivna obdavčitev kapitalskih dohodkov, progresivni davek na nepremičnine ali dvig DDPO. Ti davki, ki jih plačujejo tisti, ki imajo največ, so namreč primerjalno gledano v Sloveniji zelo nizki.

6. Ali razmišljate o uvedbi obveznega prenehanja pogodbe o zaposlitvi po določeni starosti? Če da, na kakšen način? Na kakšen način naj bi bilo to v razmerju do možnosti opravljanja dela po upokojitvi?

V Levici ne podpiramo podaljševanja delovne dobe in se zavzemamo za dostojne pokojnine. Težava za nas nastane, ko je prekinitev delovnega razmerja (kot odpoved iz poslovnega razloga) postane orodje delodajalcev za samovoljno discipliniranje delavcev. O tem je, na pobudo sindikatov, navsezadnje odločalo in tudi Ustavno sodišče in odločilo, da je ureditev v neskladju s Konvencijo št. 158 Mednarodne organizacije dela in Evropsko socialno listino ter posledično z 8. členom ustave. V Levici ob tem nasprotujemo t.i. dvojnemu statusu upokojencev. Ocenjujemo, da gre za nepravičen režim, kjer se deli pokojnin v večini privilegiranih kadrov izplačujejo iz skupne blagajne. Namesto dvigovanja upokojitvene starosti ali dvojnega statusa, naj se zaposlijo mladi, ki izgorevajo v prekarnih zaposlitvah ali kot brezposelni opravljajo funkcijo rezervne armade delovne sile.

7. Kakšno je vaše stališče glede   ustreznosti Zakona o delovnih razmerjih? Ali ga nameravate   spreminjati (in če da, kako)?

Zakon o delovnih razmerjih ima pomanjkljivosti, ki jih je potrebno odpraviti. Bistven ukrep bo redefinicija delovnega razmerja, ki bo onemogočala zlorabe oziroma prekarizacijo dela. Prekarizacijo preko prikrivanja delovnih razmerij pa je potrebno preprečiti tako, da bo dlje časa trajajoča ekonomska odvisnost od enega delodajalca postala opredelilni element delovnega razmerja.

Potrebno je sprejeti tudi ukrepe za skrajševanje delovnega časa. V ta namen bomo postopno skrajševali delovni teden na največ 32 ur tedensko, tako da bomo zagotovili petdnevni tedenski delovnik po šest ur dnevno oziroma štiridnevni delovni teden po osem ur dnevno. Spremenili bomo spodnjo mejo polnega delovnega časa, ki bo omogočala zaposlovanje za polni delovni čas in ohranitev polnega obsega pravic iz dela tudi za delo v obsegu najmanj šest ur na dan. Uzakonili bomo tudi pravico do vikenda v obliki zajamčenega dvodnevne tedenskega počitka in obveze, da so delavci in delavke vsaj enkrat v mesecu prosti v soboto in nedeljo.

8. Ali nameravate spremeniti ureditev   odpovedi pogodbe o zaposlitvi? Če da, kako?

Uzakonili bomo zadržanje učinkovanja odpovedi do pravnomočne odločitve delovnih sodišč za delavske predstavnike in predstavnice ter pravno varstvo zoper pisno opozorilo pred odpovedjo. Delavkam in delavcem, ki sami podajo odpoved bomo zagotovili pravico do denarnega nadomestila   za brezposelnost.

9. Ali nameravate podpreti spremembo   Zakona o delovnih razmerjih, ki je bil vložen kot ljudska   iniciativa in ki preprečuje zlorabo instituta izdaje opozorila pred odpovedjo pogodbe o zaposlitvi?

Da. Tudi v programu smo se zavezali k uzakonitvi zadržanja učinkovanja odpovedi do pravnomočne odločitve delovnih sodišč za delavske predstavnike in predstavnice ter pravno varstvo zoper pisno opozorilo pred odpovedjo.

10. Kako rešiti problem uravnilovke   in razmerje do minimalne plače v javnem in zasebnem sektorju?

Eden od ključnih generatorjev problema je dejstvo, da je lahko osnovna plača določena nižje od minimalne, delavci pa na plačnih listah prejemajo "dodatek do minimalne plače". Najnižjo

osnovno plačo je potrebno določiti pri minimalni plači. V Sloveniji več kot 41.000 zaposlenih (tako v zasebnem kot v javnem sektorju) prejema osnovno plačo, ki je nižja od minimalne, delodajalci pa jim nato z doplačilom pokrijejo razliko do minimalne plače. V javnem sektorju je kar prvih 23 plačnih razredov pod minimalno plačo. Za vse te delavce to pomeni, da napredujejo zgolj na papirju, medtem ko to zanje ne pomeni niti centa višjih plač, da prejemajo nižje dodatke, saj se ti obračunavajo od osnovne plače in ne od minimalne plače ter da smo priča očitni diskriminaciji med delavci z najnižjimi plačami in tistimi s plačami nad minimalno. Tudi iz prakse je razvidno, da ima dvig najnižjih plač učinek na postopen dvig vseh plač. Nova ureditev pa bo omogočala vzpostavitev sistema, tako v javnem kot zasebnem sektorju, usklajenih rasti plač.

11. Kako vidite prihodnost sistema plač v javnem sektorju? Boste ohranili enoten sistem plač v javnem sektorju? Kako boste vzpostavili porušena razmerja? Boste nadaljevali s prakso urejanja posameznih elementov v področnih zakonih? Boste sklenili normativne dele KP tam, kjer jih ni? Boste zagotovili usklajevanje vrednosti PR z inflacijo? Kako boste reševali deficitarnost zaposlenih na posameznih področjih?

Dokler imamo enotni plačni sistem, je potrebno nanj gledati kot na celoto in preprečevati izstope posameznih poklicnih skupin. Znotraj tega sistema je potrebno zagotoviti, da so upoštevane specifične posameznih delovnih mest in poklicnih skupin. Zavzemamo se za odpravo anomalij ter odpravo varčevalnih ukrepov, ne podpiramo pa teženj po izstopih posameznih poklicnih skupin iz enotnega plačnega sistema in zahtev po prednostnem dvigu najvišjih plač. Namesto tega je nujno potrebno zagotoviti izenačitev osnovne plače z minimalno plačo in dvig vseh najnižjih plač.

Z zakonskimi in drugimi ukrepi bomo spodbujali sklepanje kolektivnih pogodb, predvsem na ravni dejavnosti, ter spodbudili socialne partnerje k sprejemu splošne kolektivne pogodbe. Zavzemamo se za usklajevanje vseh plač z inflacijo.

Odločanje za izobrazbo in poklic mora biti svobodna odločitev vsakogar. Primarno je potrebno problematiko nasloviti na trgu delovne sile, kjer je potrebno ustvariti stabilna delovna mesta, zagotoviti boljše pogoje dela in višje plače. Navedeno bo imelo za posledico večji interes za te poklice.

12. Kdaj in s kakšnimi izhodišči se boste lotili pokojninske reforme? Boste upoštevali usklajena izhodišča socialnih partnerjev? Ali podpirate vezavo pogojev za upokožitev na podaljševanje življenjske dobe?

Levica nasprotuje vsakemu poskusu dviga upokožitvene starosti. Pokojninski sistem potrebuje spremembe, ki bi okrepile pokojninsko blagajno z novimi viri in ki bi izboljšale socialni položaj upokožencev in upokožen.

Za Levico je najpomembnejše vprašanje kakšna naj bo pokojninska reforma. Nasprotujemo tako dvigu upokojitvene starosti kot podaljševanju delovne dobe. Kdor želi delati tudi po tem, ko je dopolnil polno delovno dobo, to možnost tako ali tako ima.

Pokojninski sistem potrebuje spremembe, ki bi okrepile pokojninsko blagajno z novimi viri in ki bi izboljšale socialni položaj upokoencev in upokojenk. Zavedati se je treba, da ljudje, ki se upokojujejo danes, prispevke za pokojnino plačevali po 4 različnih zakonih, ki je vsak imel svoj način določanja višine pokojnin, a na koncu se pokojnine določi po zakonodaji, ki je veljavna v trenutku upokojitve. Potrebujemo pokojninsko reformo, s katero bomo varno starost zagotovili za vse. Smo proti podaljševanju zavarovalne dobe in višanju upokojitvene starosti. Namesto tega naj se redno zaposli mlade, ki izgorevajo v prekarnih zaposlitvah ali pa kot brezposelni opravljajo funkcijo rezervne armade delovne sile. Pokojninski sistem potrebuje spremembe, ki bi okrepile pokojninsko blagajno z novimi viri in ki bi izboljšale socialni položaj upokoencev in upokojenk.

Levica zagovarja pokojninsko reformo, ki bi vsem upokoencem in upokojenkam zagotovila dostojno in varno starost, predlagamo:

- dvig najnižjih, predčasnih, starostnih in vdovskih pokojnin. Najnižje pokojnine je potrebno dvigniti na dostojno raven, zagotovljenih za polno dobo pa na raven minimalnih življenjskih stroškov usklajenih z inflacijo
- povečanje odstotkov za odmero pokojnin, ki bo veljalo tudi za tiste, ki so že upokojeni
- usklajevanje pokojnin v absolutnem znesku

13. Ali boste posegli v zadnjo novelo Zakona o dohodnini in če da, v katerem delu in na kakšen način? Če v ureditev dohodnine ne boste posegali, s čim boste nadomestili izpad oziroma katere dejavnosti/storitve/transferje iz proračuna boste na ta način manjšali?

Škodljivo novelo Zakona o dohodnini, ki bi na račun davčnih odpuškov bogatim in kapitalu v državni proračun izvrtala več kot 800 milijonsko luknjo, bomo razveljavili. Ustavili bomo postopen dvig splošne olajšave, najvišjo dohodninsko stopnjo pa bomo ponovno dvignili na 50%. Namesto znižanih stopenj za dohodke iz kapitala in dodajanja premoženja, ki jih je uvedla Janševa vlada, bomo predlagali pravično progresivno obdavčitev teh dohodkov. Ukinili bomo tudi druge škodljive ukrepe (npr. višje neobdavčene božičnice za direktorje in neobdavčena električna vozila za njihovo zasebno rabo).

14. Kako boste zagotovili dolgoročno vzdržnost zdravstvene blagajne? Ste pripravljeni zagotoviti sistemsko sofinanciranje zdravstvene blagajne iz proračuna v primeru presežka odhodkov nad prihodki? Ali boste sprejeli zakon o ukinitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in kako boste pokrili manjkajoča sredstva iz tega naslova? Ali boste predlagali spremembo organov upravljanja ZZZS in zmanjševali vlogo socialnih partnerjev pri upravljanju zavodov s področja socialnih zavarovanj?

Zdravstveno varstvo je potrebno v večji meri financirati iz proračuna, zato zagovarjamo mešan sistem financiranja. Drugi ukrep, ki ga zagovarjamo in smo ga v zakonski obliki že predlagali, pa je proračunska varovalka pri sofinanciranju zdravstvene blagajne po vzoru pokojninske, s čimer se zagotavlja večja stabilnost financiranja in odpornost na zmanjšanje prihodkov, ki so posledica ekonomskih kriz. To pomeni, da bi državni proračun pokrival razliko takrat, ko bi imel ZZZS premajhne prihodke za pokrivanje obveznosti. S tem bi preprečili krčenje pravic ali dvig premij dopolnilnega zavarovanja.

Dopolnilno zdravstveno zavarovanje je nepravičen, nesolidaren (vsi ga plačujemo v enaki višini ne glede na dohodek) in negospodaren davek (nepotrebni administrativni stroški privatnih zavarovalnic znašajo med 40 in 50 milijonov evrov letno), ki zmanjšuje dostopnost do zdravstvenih storitev, zato ga je treba ukiniti. Nadomestiti ga moramo s pravičnim dvigom prispevnih stopenj ter proračunsko varovalko za ZZZS po vzoru pokojninske blagajne. Popolna nesmiselnost dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja se je ponovno pokazala v času najhujše zdravstvene krize - epidemije koronavirusa. Zavarovalnice, ki izvajajo dopolnilno zavarovanje, so se med njo dodatno okoristile z nepravično zbranimi premijami (ljudje so položnice plačevali kljub temu, da se zdravstvene storitve niso izvajale). V Levici je takšno zakonodajno rešitev že pripravila v obdobju vlade Marjana Šarca, a žal naš predlog ni dobil podpore.

V Levici ne razmišljamo o spremembi organov upravljanja ZZZS še manj pa o zmanjševanju vloge socialnih partnerjev pri upravljanju zavodov s področja socialnih zavarovanj.

15. Ali boste sprejeli Pravilnik o poklicnih boleznih? Kdaj?

Slovenija že 30 let nima predpisa, ki bi določal pravno veljavni postopek prepoznavanja in priznavanja poklicnih boleznih. Izjema so zgolj poklicne bolezni, ki jih povzroča azbest. Oboleli torej v praksi ne morejo uveljavljati pravic, ki jim po zakonu sicer pripadajo, s čimer se delavkam in delavcem povzroča huda škoda. S spremembo zakona je treba postopke ugotavljanja in priznavanja poklicnih boleznih jasno in razločno določiti. Ker temu do zdaj ni bilo tako, imamo izrazito malo ugotovljenih poklicnih boleznih - v letu 2020 zgolj 21, pa čeprav bi po ocenah strokovnjakov in glede na primerljive številke v tujini morali v Sloveniji na leto odkriti okoli 1.000 novih poklicno bolnih oseb.

Pravilnik je potrebno sprejeti nemudoma, vemo pa, da je to v pristojnosti ministra za zdravje in ministra _____ za _____ delo.

16. Ali podpirate skrajševanje polnega delovnega časa in če da, kako ga boste uvedli ali spodbujali njegovo uveljavitev?

V Levici zagovarjamo postopno skrajševanje delovnega tedna na največ 32 ur tedensko, tako da se zagotovi petdnevni tedenski delovnik po šest ur dnevno oziroma štiridnevni delovni teden po osem ur dnevno. Zagovarjamo spremembo spodnje meje polnega delovnega časa, tako da bo omogočala zaposlovanje za polni delovni čas in ohranitev polnega obsega pravic iz dela tudi za

delo v obsegu najmanj šest ur na dan. V Sloveniji že obstajajo podjetja, ki bi uvedla krajši polni delovni čas, a jim to zakonodaja onemogoča in se morajo posluževati formalno neustreznih obvodov za dosego tega cilja.

17. Kako si predstavljate povezavo med izobraževalnim sistemom in potrebami na trgu dela? Ali boste administrativno posegali v število razpisanih vpisnih mest v posameznih visokošolskih programih ali na kakšen drug način vplivali na število vpisnih mest? Na kakšen način in v kakšnem obsegu boste zagotovili povečevanje sredstev za visoko šolstvo in raziskovanje in predvsem s kakšno dinamiko? Ali boste pristopili k sklenitvi kolektivne pogodbe za visoko šolstvo, ki bi uredila delovno pravne specifikke na tem področju?

Izobraževalnega sistema ne smemo reducirati na servis gospodarstvu oziroma zasebnemu kapitalu, ki preferira le ozko tehnična in komercialno uporabna znanja. Izobraževalni sistem ne sme služiti le potrebam trga delovne sile, ampak mora biti zatočišče družbeno kritične teorije in razvoja temeljnih raziskav, ki služijo napredku vseh, ne le peščice.

“Administrativni” poseganja politike v razpise kot smo jih videli v času Janševe vlade, so nesprejemljivi. Na področju visokega šolstva bomo zagotovili, da bo javno financirana v polnem obsegu. Poleg tega bomo ukinili koncesije zasebnim visokošolskim zavodom, kjer primerljive študijske programe ponujajo že javni zavodi. Na področju znanosti bomo zagotovili stabilno rast financiranja, ki ne bo odvisna od kratkoročnih gospodarskih nihanj. Zagotovili bomo, da bo Slovenija v dveh letih dosegla minimalni cilj 1 % BDP proračunskega financiranja znanosti in da bo težila k financiranju v obsegu vsaj 2 % BDP.

18. Na kakšen način boste spodbujali vseživljenjsko izobraževanje in vlaganje v znanje in veščine zaposlenih, zlasti na področju digitalnih veščin?

Dvignili bomo delež finančnih sredstev za izobraževanje odraslih za vse starostne skupine in tako zaustavili že desetletje trajajoče zniževanje sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih. Izobraževanja odraslih ne bomo podrejali potrebam kapitala, ampak bomo sredstva vlagali predvsem v splošno izobraževanje in dvig izobrazbene ravni za tiste, ki si to želijo ali potrebujejo. Podprli bomo tudi raziskovanje in oblikovanje novih strategij izobraževanja odraslih.

19. Kakšno je vaše stališče glede ustreznosti veljavnega Načrta za okrevanje in odpornost? Kaj bi spremenili (če kaj) v smislu njegovih strateških usmeritev in konkretnih investicij? Ali boste revidirali NOO, opravili krog pogovorov in usklajevanj s socialnimi partnerji, ki je umanjkal in skladno s tem predlagali potrebne spremembe?

NOO je neustrezen ker je premalo sredstev namenja za zdravstvo in socialno varnost: od skupnih 2,5 milijarde EUR je za ta namen le 364 milijonov EUR in od tega le 79 milijonov EUR za dolgotrajno oskrbo. Premalo je tudi denarja za stanovanja, saj NOO za gradnjo neprofitnih

stanovanj namenja le 60 milijonov EUR posojil. Na splošno pa preveč sredstev, ki so namenjena "zelenemu prehodu" in "digitalni preobrazbi" v obliki subvencij in posojil namenja zasebnemu sektorju, namesto da bi krepil javne investicije. V NOO primankuje tudi sredstev za nadgradnjo železniške infrastrukture (predvidena je le posodobitev gorenjske proge in primorske od glavnega mesta do Borovnice). Ob revizijah NOO se bomo v Levici za povečanje sredstev za javno zdravstvo, dolgotrajno oskrbo, stanovanja in železnice, ter zmanjšanje projektov prek katerih se evropska sredstva stekajo k zasebnemu kapitalu.

Vlada je NOO dolgo časa skrivala pod oznako interno in blokirala javno razpravo ter usklajevanja s sindikati. V prihodnje si bomo prizadevali, da bodo vsi postopki v zvezi z NOO javni in usklajeni s sindikati.

Kako si predstavljate zeleni prehod v Sloveniji in kako boste pri tem upoštevali položaj energetske intenzivnih dejavnosti in zaposlenih v teh dejavnostih (npr. papirna dejavnost)?

V času prihodnjih dveh vlad bomo morali izpuste toplogrednih plinov zmanjšati za 60 % glede na leto 2005. To pomeni izjemne napore na vseh področjih in podrejanje vseh ostalih družbenih ciljev podnebnim ciljem. Podnebna tranzicija mora biti pravična. To po eni strani pomeni, da bodo breme prehoda v prvi vrsti nosili tisti, ki so imeli od obstoječega kapitalističnega modela v preteklosti največje koristi, kar najmanjše posledice pa bodo čutili tisti, ki jih je obstoječi sistem pustil revne in nemočne na njegovem obrobju. Zagotovili bomo finančni okvir 2 % BDP za boj proti podnebnim spremembam, od česar bo del namenjen skladu za razogljičenje, del pa dolgoročnemu prilagajanju, do leta 2025 pa bomo opustili subvencije za vsa fosilna goriva. Del sredstev za prehod v nizkoogljično družbo se bo namenil tudi za prestrukturiranje ogljično in energetske intenzivnega dela industrije. Prehod v nizkoogljično družbo od nas terja zmanjšanje porabe energije in surovin, tako na ravni proizvodnje, kot na ravni potrošnje. To po eni strani nujno pomeni povečanje energetske učinkovitosti v industriji, za kar bomo še vedno omogočali subvencije, v primeru zmanjšanja proizvodnje pa bosta industrija in država morali poskrbeti za to, da se omogoči krajšanje delovnega časa, usposabljanje za druge poklice in prezaposlovanje, pri čemer mora država zagotoviti varovalke pred samovoljnim odpuščanjem s strani lastnikov industrije in hkrati zagotoviti čim več možnosti za zaposlitev v drugih dejavnostih, kjer se bo obseg dela tekom zelenega prehoda povečeval.

20. Ali, in če kdaj, boste sprejeli Zakon o evidencah s področja dela z namenom omejitve preseganja omejitev glede dela preko polnega delovnega časa, dnevnega, mesečnega in letnega najvišjega dopustnega števila ur?

Sprejeli bomo ukrepe za omejevanje nadurnega in prekomernega dela ter poostri nadzor nad evidentiranjem delovnega časa ter odrejanjem in izplačevanjem nadurnega dela. Podpiramo vzpostavitev elektronske evidence nadzora nad delovnim časom in delavskimi kršitvami - na način, ki ne bo pomenil večjega nadzora nad delavcem, ampak bo služil nadzoru nad prekomernim opravljanjem

nadurnega dela in drugim oblikam izkoriščanja.

21. Ali boste spremenili davčno obravnavo nadomestila za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu, da ne bo odvisno od plače posameznika? Ali boste pristopili k enotni ureditvi dela na domu v javnem sektorju, zlasti nadomestila za uporabo lastnih sredstev, s kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti?

Trenutna davčna obravnava nadomestil na tem področju je nepravilna, saj se nadomestilo za uporabo lastnih sredstev pri delu na domu, delavcu v davčno osnovo ne všteva pod pogojem, da višina nadomestila ne presega 5% njegove mesečne plače. To pomeni, da so delavci z višjimi plačami v privilegiranem položaju pri koriščenju davčne olajšave. Zavzemali se bomo za spremembo nepravilnega sistema, tako da ta ne bo več privilegiral delavcev z višjimi plačami, na škodo delavcev z nižjimi plačami.

22. Ali boste uskladili že leta neusklajene zneske v Uredbi o davčni obravnavi stroškov dela in nekaterih drugih prejemkov iz delovnega razmerja? Če da, v kakšni višini (zneski ostajajo neusklajeni že od leta 2008 dalje)?

Podpiramo dvig minimalnih povračil stroškov za prehrano in prevoz delavcev skladno z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju od leta 2008 do leta 2022. Takšna uskladitev je še posebej nujna v luči nedavne rasti hrane in pogonskih goriv.

23. S kakšnimi ukrepi konkretno se boste lotili (če se boste) problematike prekarnega dela in do kdaj nameravate te ukrepe uveljaviti?

Predlagamo redefinicijo delovnega razmerja v Zakonu o delovnih razmerjih, ki bo onemogočala zlorabe oziroma prekarizacijo dela. Prekarizacijo prek prikrivanja delovnih razmerij bomo preprečili tako, da bo dlje časa trajajoča ekonomska odvisnost od enega delodajalca postala opredelilni element delovnega razmerja. Prav tako potrebujemo izboljšani nadzor nad kršitvami, zato bomo podvojili število inšpektorjev in inšpektorice za nadzor delovnih razmerij, zaposlili zadostno število strokovnih pomočnikov in pomočnic na Inšpektoratu RS za delo ter izboljšali pogoje dela na inšpektoratu. Povečali bomo zmožnosti za kazenski pregon na področju gospodarskega kriminala in kršitev delovne in socialne zakonodaje.

24. Ali se vam zdi omejitev najvišjega nadomestila za čas brezposelnosti ustrezna?

Predlagamo, da se najvišje nadomestilo za brezposelnost s sedanjih 892 evrov bruto dvigne na višino povprečne plače.

25. Kakšno rešitev boste predlagali za financiranje sistema dolgotrajne oskrbe? Kakšne pomanjkljivosti sprejetega zakona vidite in ali boste izvedli posvetovanje s socialnimi partnerji glede potrebnih sprememb zakona in posledično predlagali spremembe?

Zagovarjamo dolgotrajno oskrbo, kjer bodo izvajalci javni, torej neprofitni, in ki se bo financirala solidarno. Če želimo kvalitetno in univerzalno dolgotrajno oskrbo, potem ta ne sme biti tržna dejavnost. Zagotoviti je potrebno solidarno in sistemsko financiranje dolgotrajne oskrbe, izvajalce pa je potrebno vključiti v javno službo. V program smo zapisali, da bomo poskrbeli za gradnjo javnih domov in ostale nastanitvene infrastrukture, koncesije pa bomo postopno ukinjali. Osebnne asistente in asistentke bomo vključili v javno službo kot javne uslužbenke in uslužbenke, prepovedali outsourcing in prekarizacijo - tako na področju zdravstvene in socialnovarstvene oskrbe kot tudi v dopolnilnih dejavnostih. Zagotovili bomo stabilen vir financiranja preko prispevnih stopenj, dodatna sredstva zagotovili z obdavčitvijo kapitala in vzpostavili mehanizem proračunskega sofinanciranja dolgotrajne oskrbe v primeru presežka odhodkov nad prihodki. Osebnim asistentom in asistentkam bomo zagotovili delavske pravice, kot so varstvo pred odpovedjo, dopust, minimalna plača in regres.

Zagotovili bomo tudi univerzalno dostopnost dolgotrajne oskrbe, tako da nikomur ne bo treba pod prisilo in za minimalno kompenzacijo ostati doma. Preoblikovali bomo institut alternativnega izvajanja dolgotrajne oskrbe, tako da bo ta oblika izključno odločitev posameznika oziroma posameznice.

Sprejeti zakon je škodljiv in v praksi neizvedljiv, njegov namen pa je bil izključno poceni PR vlade. Zato je potrebno pripraviti nov zakon. Ta mora dolgotrajno oskrbo določiti kot javno službo, financiranje pa se mora zagotavljati iz javnih virov. To pomeni solidarno financiranje namesto privatnih in nedostopnih zavarovanj.

26. Ali boste predlagali Zakon o nacionalnem demografskem skladu? Kakšnega? Ali bo temeljil na sprotni porabi premoženja ali na akumulaciji premoženja določeno obdobje? Kakšen bo namen porabe sredstev demografskega sklada? Kakšni bodo njegovi viri in ali boste predlagali kakšne dodatne vire?

Ne, demografskega sklada ne potrebujemo. Pri demografskem skladu gre za igro z ničelno vsoto, ki ne prinaša nobenih novih sredstev za pokojninsko blagajno. Trenutno se dividende kapitalskih naložb države stekajo v državni proračun, ki med drugim financira primanjkljaj ZPIZ, ki na letni ravni znaša okrog milijarde EUR. Če bi te naložbe prenesli na demografski sklad, ki bi z dividendami financiral primanjkljaj ZPIZ, bi prišlo le do prelaganja denarja iz enega žepa v drugega. Kolikor več državnega premoženja bi namenili skladu, toliko manj bi imel prihodkov državni proračun in ravno toliko manjše bi bile tudi obveznosti proračuna za pokritje primanjkljaja ZPIZ. Presežek sredstev v demografskem skladu bi bil le zrcalna slika primanjkljaja sredstev v državnem proračunu, javna pokojninska blagajna pa nebi pridobila ničesar.

Ključen nov vir za sofinanciranje pokojnine ni demografski sklad, ampak postopna izenačitev prispevkov delodajalca s prispevki delavca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Popolnoma nerazumljivo je, zakaj bi delodajalci prispevali manj kot delavci. S tem bi za pokojnine pridobili več kot 800 milijonov evrov brez negativnih vplivov na državni proračun.

Dodatna sredstva bi pridobili z uvedbo prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na dohodke kapitala. Dodatna sredstva bi pridobili tudi z uvedbo progresivnih davkov

27. Ali podpirate večji pomen socialnih kriterijev, zlasti urejenosti kolektivnih delovnih razmerij s kolektivno pogodbo ter mnenja sindikata pri potencialno izbranih kandidatih v postopkih javnega naročanja? Če da, kako boste to zagotovili?

Podpiramo večji pomen socialnih kriterijev pri vseh javnih razpisih. Potrebno je zagotoviti obvezno upoštevanje socialne in okoljske klavzule ter se odmakniti od sistema najnižje cene. Poleg tega je potrebno vse delodajalce, ki kršijo delovnopravno zakonodajo, uvrstiti na javni seznam in prepovedati njihovo sodelovanje pri javnih naročilih.

28. Ali (in če kaj) nameravate storiti za izboljšanje letalske povezljivosti RS in ali boste nadaljevali s sedanjim sistemom subvencij cca. 10 milijonov EU na leto v ta namen, brez oprijemljivih rezultatov izboljšanja letalske povezljivosti? Ali razmišljate o ustanovitvi svojega prevoznika oz. ustanovitve skupnega podjetja (joint venture) s kakšnim zasebnim investitorjem?

Iz vidika strateških interesov države na kratki rok potrebujemo domačega letalskega prevoznika pod javnim nadzorom in v državni lasti. Na dolgi rok pa se zaradi okoljskih razlogov zavzemamo za omejitev letalskega prometa.